

Hij ging afgelopen zondag met lood in zijn schoenen naar de tv-studio van talkshow Op1. Maar Ira Helsloot, hoogleraar besturen van veiligheid aan de Radboud Universiteit, vindt dat zijn boodschap over de aanpak van de corona-epidemie moet worden gehoord.

'We hebben echt een heel bizar beleid', zegt hij. 'Elke week dat we hiermee doorgaan, kost tienduizenden extra levensjaren.' Het gaat volgens Helsloot bijvoorbeeld om kankerpatiënten die nu moeten wachten op behandeling. Of mensen die werkloos raken en die daardoor een lagere levensverwachting hebben.

De volgende ochtend had Helsloot 150 e-mailtjes binnen. Van artsen. Van ondernemers. Een enkeling noemde hem een nazi. 'Zonder argumenten, je kent dat soort reacties wel,' zegt de hoogleraar. Maar zeker 145 mailtjes waren steunbetuigingen. Helsloot: 'De strekking? Het is moedig dat iemand het zegt. En het is noodzakelijk. Zelf durven of mogen ze dat niet.'

TABOE

Kritiek op het kabinetsbeleid is nu even taboe. Vreemd is dat niet. Dagelijks publiceert het RIVM cijfers over volstromende intensievecareafdelingen. En de doden worden geteld. Cijfers waarachter pijn en verlies schuilgaan. Een grimmig slot op de deur naar een discussie over de vraag of we wel op de juiste weg zijn.

Zo ervaart de 47-jarige bruidsfotograaf

145

Hoogleraar Ira Helsloot kreeg 145 steunbetuigingen na zijn optreden in talkshow Op1.

Simone Janssen dat tenminste. Zij was één van de 145 mensen die hoogleraar Helsloot een mailtje stuurde. 'Het is een taboe om te zeggen dat er ook aan de economie moet worden gedacht. Allemaal jonge, energieke mensen zitten nu werkloos thuis. Als ik in mijn omgeving daar iets over zeg, vinden ze me hard en te commercieel. Maar je moet naar het hele plaatje kijken.'

Het kost tijd, maar de manier waarop we naar de crisis kijken gaat veranderen, zegt hoogleraar gedragsmodellen Caspar Chorus van de TU Delft. 'Dat is zelfs onvermijdelijk.' De dominante stroming bestaat nu nog uit 'kantianen', zegt Chorus. 'Dat is de school die zegt dat je voor elk mensenleven alles moet doen om het te redden. Een boodschap die mensen graag horen.'

Daartegenover staan 'de utilitaristen'. Chorus: 'Dat is de school die zegt dat je bij iedere keuze die je maakt de belangen van iedereen moet meewegen. In de ultieme consequentie kan dat opleveren dat je een mensenleven opoffert om er tien te redden. Dat is wat legers doen. Denk aan D-day, de invasie van Normandië. Een heel legitiem verhaal, maar lastiger.'

Chorus wijst naar de VS, waar gouverneur Andrew Cuomo van de staat New York hard botst met president Trump. 'We gaan een mensenleven niet uitdrukken in dollars', zei Cuomo. Volstrekt legitiem, zegt Chorus. 'Maar de andere boodschap, die van Trump die zegt dat het strikte overheidsbeleid de economie om zeep helpt, is moreel niet inferieur.'

De Amerikanen hebben geen sociaal veiligheidsnet zoals wij dat kennen, schetst Chorus. In de VS zijn de afgelopen weken meteen al drie miljoen banen verdwenen. En die teller loopt gierend op. Al die mensen en hun gezinnen zijn direct bedreigd in hun bestaan. Chorus: 'Het probleem is daarmee acuut. Ik ben geen fan van Trump, maar hij heeft een goed gevoel voor de problemen van de onderklasse.'

In Nederland zijn nog geen massaont-

ARBEIDSMARKT

Ondernemers: 'Haal Nederland van het slot'

Onder druk van de dagelijkse sterftebulletins van het RIVM is kritiek op het kabinetsbeleid even taboe. Maar onder ondernemers en academici groeit de onrust. Is het offer dat de samenleving betaalt om mensenlevens te redden niet te groot?

Door Hella Hueck en Joris Polman

slagen gemeld. Maar de winkelstraten zijn stil, restaurants en cafés leeg, schoolpleinen en kantoorgebouwen uitgestorven. De bedrijvigheid in ons land is nagenoeg stilgevallen. Het kabinet maakte dinsdag bekend dat deze beperkende maatregelen nog tot 28 april van kracht zijn. Mogelijk zelfs langer. Kunnen we dat nog volhouden?

'Veel bedrijven gaan het niet overleven. Het weerstandsvermogen van de BV Nederland staat onder grote druk', zegt voorman Hans Biesheuvel van Ondernemend Nederland. Van 's ochtends vroeg tot 's avonds laat heeft hij ondernemers aan de telefoon die diep in de problemen zitten. Die zaten de afgelopen weken vooral in de regelstand om zaken als thuiswerken op gang te krijgen. Nu groeit bij hen het besef dat het bedrijf dat ze jarenlang met hard werken hebben opgebouwd, misschien wel kopje-onder gaat.

'In maart hadden bedrijven nog een beetje omzet. In april wordt het al heel krap. En het duurt even voordat het noodgeld van Koolmees op de bankrekening staat,' zegt Biesheuvel. Bovendien is in mei niet alles ineens weer normaal. Het Sociaal en Cultureel Planbureau schetste vorige week zwarte scenario's. Nederland komt zeker in een recessie terecht. 'Ik zie een liquiditeitsspoek opdoemen.'

Mkb'er Leen de Bruyne schreef namens meer dan honderd leden van Ondernemers' Organization (EO) Nederland een

Een lege winkelstraat in Den Haag, gisteren. De bedrijvigheid in Nederland is nagenoeg stilgevallen.

FOTO: MARIJN FIDDER VOOR HET FD

open brief aan het kabinet. De bedrijven, waaronder babyproductenmerk Difrax, koffiecapsuleproducent Euro Caps en Diningcity, de organisator van de Restaurant Week, hebben gemiddeld een omzet tussen de €2 mln en €10 mln.

VERDAMPT PENSIOENGELD

'De economie ligt op de intensive care. Miljoenen banen staan op het spel, tientallen miljarden aan pensioengeld zijn reeds verdampt door ingestorte aandelenbeurzen, waardoor forse kortingen dreigen. De enige manier om deze patiënt van de beademing te halen is de huidige intelligente lockdown op 28 april definitief te beëindigen en er een intelligente open-up van te maken', schrijft De Bruyne. 'In de media draait alles alleen nog maar om ic-bedden. Als je als politicus zegt dat de economie ook belangrijk is, gaat je kop eraf.'

'Dit gaat heel ernstige consequenties krijgen voor bedrijven', zegt ook investeerder Robert de Boeck van Antea. Zijn fonds participeert in dertien bedrijven waar in totaal zo'n duizend mensen werken. 'De overheid doet haar best met steunmaatregelen, daar niet van. Maar als bij

een mkb-bedrijf een grote klant wegvalt, is de continuïteit vaak direct in gevaar. Laat staan bij dit soort draconische maatregelen.'

De Boeck vreest dat bij een nieuwe verlenging, dus na april, het doek valt voor veel mkb-bedrijven. 'De betaling van het vakantiegeld in mei, waardoor er die maand twee maandsalarissen moeten worden betaald, zal voor veel mkb'ers de doodsteek zijn. Ze hebben sinds de ellende begon vier maanden loon moeten betalen bij een heel lage of soms geen omzet,' schrijft hij in een column voor zakenblad Quote.

Tegen het FD zegt hij: 'Mijn ouders zijn tachtigplussers. Mijn schoonmoeder ook. Zij verkeren dus in de gevarenzone. Maar ik spreek ze dagelijks en ze hebben echt wel begrip voor het feit dat we heel Nederland niet maandenlang kunnen platleggen.' De Boeck heeft een ander idee. 'Laten we de risicogroepen in quarantaine houden. Dan kan de rest weer gewoon aan het werk.'

Hoogleraar Helsloot vindt de aanpak allesbehalve solidair. 'Die is niet gericht op het uitroeien van het virus, maar op het uitspreiden ervan. We zijn nu solidair met de met die paar honderden, maximaal duizend mensen van wie we het overlijden kunnen voorkomen. Zo'n 90% van de mensen die nu op de intensive care belandt, overleeft het namelijk niet.'

➔ Pagina 25: open brief

De andere kant van het coronabeleid in vier citaten:

'Ik denk dat de stem van ondernemers in het debat nog te weinig wordt gehoord. Mensen zeggen: je kunt een mensenleven geen prijs geven en dat wil ik natuurlijk ook niet. Maar als de welvaart in één klap zo daalt, dan gaat dat óók ten koste van de gezondheid en levensverwachting.'

Thomas Gaakeer
mede-eigenaar GORTcoaching.

'De winkels, de horeca, de kappers, de bloementelers: we willen weer aan het werk. In wat voor land leven we, dat we dit pas durven zeggen als de schade zo groot is geworden dat we er niet langer omheen kunnen? Moeten we echt eerst €100 mrd verbranden en tien jaar welvaart inleveren om deze discussie te kunnen voeren?'

Mkb'er Leen de Bruyne
namens Ondernemers' Organization (EO) Nederland

'Ondernemers kom in opstand. Laat je niet als makke lammetjes naar de slachtbank leiden. Als we ons nu niet roeren, horen we eind april dat de lockdown wordt verlengd naar 1 juni. Enzovoorts, enzovoorts. Het mkb staat aan de rand van de afgrond. Laten we het tij keren nu het nog kan.'

Robert de Boeck
investeerder, in Quote

'Het is belangrijk dat we niet de mensenlevens aan de ene kant en het kapitalisme en de miljarden verdampende beurswaarde aan de andere kant plaatsen. Dat is namelijk niet de economie als moreel systeem. De economie, dat zijn mensen zoals u en ik die proberen geld te verdienen om te eten, om te wonen, om kinderen naar school te kunnen sturen, om kleren te kopen.'

Caspar Chorus
hoogleraar TU Delft